

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXIX NR. 13

Vineri,
29
MARTIE
2019

**Autogovernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria
în doliu**

(Pagina 3)

**Sprijin suplimentar pentru
grădinițele și școlile
naționalităților din Ungaria**

(Pagina 5)

**Concurs de povești
și povestiri românești
la Micherechi**

(Paginile 6 și 12)

Calendar ortodox

- 1 aprilie, luni, Sf. Cuv. Maria Egipteanca; Sf. Cuv. Macarie Mărt.; Sf. Mc. Gherontie
 2 aprilie, marți, Sf. Cuv. Tit, făcătorul de minuni; Sf. Mc. Amfian și Edesie
 3 aprilie, miercuri, Sf. Cuv. Nichita Mărturisitorul și Ilirie; Sf. Mc. Elpidifor
 4 aprilie, joi, Sf. Cuv. Gheorghe de la Maleon, Zosima și Platon; Iosif, înmograful
 5 aprilie, vineri, Sf. Mc. Clădie, Diodor, Nichifor, Serapion, Teodul și Agatopod
 6 aprilie, sâmbătă, Sf. Mc. Irineu, Ep. de Sirmium; Sf. Eutihie, Patr. Constantinopolului; Sf. Cuv. Platonida; Sf. Cuv. Grigorie Sinaitul și Platonida (Sâmbăta a IV-a din Post - Pomenirea morților)
 7 aprilie, duminică, Sf. Mc. Gheorghe Mărturisitorul, Ep. Mitilenei; Sf. Mc. Caliopie, Achilina și Rufin diac. Duminica a IV-a din Post (a Sf. Ioan Scărarul; Vindecarea fiului lunatic)

Citatul săptămânii

Dacă omul ar acorda morții măcar un minut pe zi de meditație, conflictele în care ar fi implicat și-ar micșora importanța și soluțiile cele mai rele l-ar speria mai puțin, ar fi oricum mai îndrăzneț și s-ar bucura mai mult că există. Suntem însă făcuți să nu putem concepe în noi înșine că am putea muri, să simțim adică, nu doar să gândim, că murim în minutul acela, că totul s-a sfârșit, fiindcă altfel știm prea bine că într-o bună zi va trebui să pierim. Ei, da, gândim, dar această bună zi o să fie cândva, nu acum, până atunci, ehe, mai e! și continuăm, prizonieri ai forței noastre vitale, să mărim nemăsurat cu secretă și puternică lupă gesturi și cuvinte care ne chircesc sufletul.

Marin Preda (în romanul
 „Cel mai iubit dintre pământeni”, vol. II)

Poza săptămânii

Ce bine
 de voi...
 Și cadou,
 și diplomă???

Pe copertă: Concurs de povestire „Vasile Gurzău”
 la Micherechi
 Foto: Anca Becan

Inaugurarea grădiniței din Bătania

Grădinița bilingvă din Bătania va fi inaugurată miercurea viitoare, 3 aprilie, după ce a fost renovată și dezvoltată cu noi spații de mărire a capacității, lucrări realizate din fonduri europene, obținute de la Fondul European Regional de Dezvoltare prin proiectul TOP-1.4.1-15-BS1-2016-00020. Evenimentul festiv de inaugurare a grădiniței este organizat de către Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și Școala generală și grădinița bilingvă „Lucian Magdu” din Bătania. La inaugurarea noii clădiri vor participa și secretarul de stat *Soltész Miklós* din cadrul Cancelariei Primului Ministru al Ungariei și *Traian Kreszta*, purtător de cuvânt în Parlamentul de la Budapesta. Manifesterarea va avea loc cu începere de la ora 11.00.

A.B.

Proiect câștigat de Biserica Baptistă din Micherechi pentru vizitarea fraților români din Serbia

Printr-un proiect înaintat la Fondul Bethlen Gábor al Guvernului de la Budapesta, Biserica Baptistă din Micherechi dispune anul acesta de 300.000 forinți, pentru o vizită în Serbia la frații bapțiști români din Vârșet, a tinerilor din biserică și a fanfarei. Decizia aceasta a apărut în 14 martie, dar pentru că proiectul a fost înaintat de Biserica Baptistă Maghiară (Biserica Baptistă din Micherechi ne-având statut juridic independent) ne-a scăpat din vedere la întocmirea listelor de săptămâna trecută.

A.B.

Expoziție din fotografiile și desenele copiilor de naționalitate din Ungaria

Marți, 26 martie, la Budapesta a avut loc vernisajul expoziției realizată din fotografiile și desenele copiilor din școlile de naționalitate din Ungaria.

Concursul național de desen pentru preșcolari și copii din cursul inferior și concursul național de fotografii pentru copii din cursul gimnazial și liceu a fost publicat în toamna anului trecut de Centrul Educațional Pedagogic de Naționalitate al Oficiului de Educație. Festivitatea de decernare a premiilor a avut loc la Oficiul Comisarului pentru Drepturi Fundamentale (Budapesta, str. Nádor nr. 22). Cei prezenți au fost salutați de dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, comisarul adjunct pentru protecția drepturilor naționalităților din Ungaria. Premiile au fost înmânate de Kállay Attiláné, șeful Centrului Educațional Pedagogic de Naționalitate al Oficiului de Educație. Despre câștigătorii din rândul naționalității române vom relata în numărul următor.

I.K.

Concurs de povești la Bichișciaba

La ședința Autogovernării de Naționalitate Română din Bichișciaba, care a avut loc pe 19 martie, s-a discutat despre activitățile și bugetul autogovernării pe primul trimestru al acestui an. A fost stabilită și data concursului românesc de povestire „Gheorghe Gros”, concurs care se va desfășura asemenea anilor precedenți, la Casa de Povești din Bichișciaba, pe 17 mai 2019. Concursul adună la un loc în fiecare an peste o sută de povestitori români de la școlile din Ungaria.

A.B.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria în doliu

Sute de persoane l-au condus pe ultimul drum pământesc marți, 26 martie, pe cel care a fost în ultimii cinci ani președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Tiberiu Juhász s-a stins din viață după o boală scurtă, în ziua de 21 martie, la vârsta de doar 61 de ani. A fost înmormântat în cimitirul ortodox din Orașul Mare Românesc din Jula. Alături de Ana, singura fiică a răposatului și familia ei, la ceremonia funerară au luat parte numeroși români din Ungaria și România, autorități, reprezentanți ai altor naționalități din Ungaria, neamuri și prieteni. Funeraliile au fost organizate de către Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria.

**Tiberiu Juhász
(1958–2019)**

Tiberiu Juhász s-a născut în 6 februarie 1958, la Micherechi, terminându-și primele opt clase elementare în satul natal. Și-a continuat apoi studiile medii la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula, iar după bacalaureat a devenit studentul Catedrei de română a Universității ELTE din Budapesta. Încă din timpul studenției a publicat cu regularitate în săptămânalul românesc „Foaia Noastră”, al cărui jurnalist a devenit din anul 1982. Aici a lucrat până în anul 1999, când a concurat și a câștigat postul de șef al Oficiului AȚRU. Cariera de jurnalist l-a ajutat foarte mult în cunoașterea întregii comunități românești din Ungaria, începând de la românii din satele bihorene până la cei din Ciongrad. Poate cel mai mult l-au sensibilizat problemele de asimilare a românilor din județul Bihor. Începând din anul 2014, Tiberiu Juhász a fost președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. A preluat această funcție într-o perioadă plină de responsabilități, când majoritatea instituțiilor de învățământ ale naționalității române au ajuns în administrarea AȚRU.

Slujba de înmormântare a fost celebrată de Preasfințitul Episcop Siluan, înconjurat de soborul preoților români din Ungaria. „Înzestrat de Bunul Dumnezeu cu inimă bună și cu vorbă senină și caldă, cu dorința de înțelegere față de aproapele său și cu simțul responsabilității și al seriozității în ceea ce privește activitatea sa administrativă, pe care a desfășurat-o vreme îndelungată în fruntea Oficiului AȚRU, iar din anul 2014 ca președinte al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, domnul Tiberiu Juhász s-a arătat a fi unul dintre membrii de seamă ai comunității românești istorice din Ungaria, din care a făcut parte și pe care și-a asumat-o cu naturalețe și cu hotărâre, în toată viața sa”, a spus PS Siluan, accentuând și activitatea defunctului în sprijinul Bisericii: „A fost apropiat de Biserica Strămoșească și în special de Parohia Jula Mică, fiind vreme de mulți ani membru în Consiliul Parohial și hotărând, împreună cu pr. paroh Petru Pușcaș și cu ceilalți membri ai Consiliului Parohial, toate cele

de trebuință pentru această biserică, care s-a înfrumusețat tot mai mult, din an în an. A fost, de asemenea, membru, în mai multe mandate, în Consiliul și Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cultivând relații bune, de respect reciproc, cu conducerea Eparhiei, cu Ierarhii acesteia și cu Părinții de la Centrul Eparhial.”

Pr. Teodor Marc, parohul Parohiei Jula Mare a ținut o vorbire în limba maghiară, rostind și iertăciunea mortului.

Din partea Autogovernării pe Țară și-au luat rămas bun Traian Kreszta, purtătorul de cuvânt al românilor în Parlamentul de la Budapesta și Gheorghe Cozma, șeful Oficiului AȚRU, cel care l-a urmat pe Tiberiu Juhász în această funcție.

„Pe Tibi eu l-am rugat acum 20 de ani, în 1999, să accepte să conducă Oficiul AȚRU. Am lucrat împreună zi de zi, timp de două decenii. Am încercat să avem o colaborare cât mai bună și foarte strânsă și după 2014, când eu am ajuns purtător de cuvânt în Parlament, iar el a fost ales de președinte al AȚRU. Este un fapt cert că am obținut succese importante pentru întreaga comunitate românească din Ungaria”, a spus Traian Kreszta, care a subliniat buna lor colaborare și după preluarea instituțiilor de învățământ românesc, pentru care au activat cu cea mai mare responsabilitate. Parlamentarul și-a exprimat părerea de rău că viața lui Tiberiu Juhász s-a sfârșit chiar acum când l-ar fi așteptat o perioadă plină de evenimente, referindu-se la alegerile de minoritate din toamna acestui an.

Șeful actual al Oficiului AȚRU, Gheorghe Cozma, a evocat amintiri

comune: „Plecarea lui Tiberiu Juhász ne îndurerează nu numai pe noi, cei care am lucrat cot la cot cu domnia sa, ci și pe marea familie a românilor din Ungaria, precum și a prietenilor dragi din România. Cei care l-au cunoscut au văzut cu cât entuziasm, cu câtă dragoste s-a implicat în organizarea evenimentelor comunității noastre, evenimente legate de păstrarea tradițiilor strămoșești, dar și de promovarea limbii materne.”

Tiberiu Juhász a fost așezat la odihnă veșnică alături de soția lui, Ana, decedată cu zece ani în urmă.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!

E.Ș.

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

**www.
mprp.
gov.ro**

Despre semnificația postului în Biserica Ortodoxă

Lată-ne ajunși, din nou, în vremea Postului Mare, sau Postul Sfințelor Paști, care ține vreme de șapte săptămâni.

În Biserica Ortodoxă, prin rânduiala și înțelepciunea Sfinților noștri Părinți, avem patru Posturi mari, dintre care două sunt de câte 7 săptămâni: Postul Mare, sau al Sfințelor Paști și Postul Crăciunului, iar două posturi sunt ceva mai mici, cel al Adormirii Maicii Domnului, între 1 și 14 august și Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, cu dată variabilă, între câteva zile și trei săptămâni și care ține de la Duminica Tuturor Sfinților, adică prima Duminică de după Rusalii și până la Sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel, din 29 iunie.

De asemenea, toate zilele de miercuri și vineri de peste an, în afară de cele însemnate cu „Harți” și care urmează în special în săptămânile de după Posturile mari, sunt și ele zile de post.

Așadar, postul este în primul rând o perioadă de pregătire înaintea unei mari Sărbători: Paștele sau Învierea Domnului (cu dată variabilă), Crăciunul sau Nașterea Domnului (25 decembrie), Adormirea Maicii Domnului (15 august) și Sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel (29 iunie), iar miercurile și vinerile de peste an ne amintesc neîncetat de vinderea Domnului, care s-a petrecut într-o zi de miercuri și de Pătimirile Sale, prin Răstignirea de pe Crucea Golgotei, petrecută într-o zi de vineri. De aici avem și Săptămâna Mare, dinainte de Sfintele Paști și mai ales Vinerea Mare, cunoscută în toată lumea creștină.

Postul se remarcă în primul rând printr-o schimbare a regimului alimentar, prin faptul că se mănâncă mâncare de post, adică fără carne, lapte, brânză și ouă, iar pește se poate consuma doar în anumite zile când este dezlegare, ca de pildă la Bunavestire, în 25 martie, sau de Florii, cu o Duminică înaintea Sfințelor Paști.

Pe lângă alimentație, există și alte schimbări în ceea ce privește rugăciunile care se fac în comun, în biserică, iar acest lucru se vede cel mai bine acum, în perioada Postului Mare, când sfintele slujbe se desfășoară după îndrumările unei cărți speciale numite „Triod”.

În prima săptămână din Postul Mare, de luni până joi, în biserici se citește și Canonul cel Mare, de pocăință, al Sfântului Andrei Criteanul, care este împărțit în patru părți și este cuprins în slujba Pavcerniței Mari, iar miercuri, în Săptămâna a 5-a a Postului Mare el se citește integral și este cuprins în slujba Utreniei, de la Denia din ziua respectivă. Acest Canon, prin texte alese și frumos întocmite, din Vechiul și Noul Testament și alte cântări cu un profund caracter teologic, poetic și liturgic, ne vorbește despre felul în care Biserica Ortodoxă Dreptmăritoare vede viața omului aici, pe pământ, cu facerea lui de către Dumnezeu și așezarea lui în Grădina Raiului, căderea în păcat a primilor oameni, Adam și Eva, care au greșit prin păcatul neascultării și al nepostirii, călcând porunca lui Dumnezeu de a nu gusta din pomul cunoștinței binelui și răului, continuând apoi cu celelalte rele care s-au întâmplat omenirii și oamenilor de-a lungul veacurilor, din cauza păcatului, dar și cu exemplele pozitive, de ridicare din păcat și îndreptare, cum a fost și cazul Sfintei Maria Egipteanca (344-422), o tânără foarte frumoasă, căzută curând în viața de desfrânare și apoi întoarsă cu multă determinare, luptă și nevoință, la viața de sfințenie și care a ajuns o mare Sfântă, foarte cunoscută în viața Bisericii

noastre, fiind sărbătorită în data de 1 aprilie și în cea de-a 5-a Duminică a Postului Mare. Și cu alte exemple de oameni care au căzut în păcate, prin puterile lor și neluare aminte și s-au întors la viața de sfințenie, prin exemplul și ajutorul Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Adam și Eva au fost nevoiți să postească, după căderea în păcat, fiind alungați din Grădina Raiului.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a postit de bună voie, vreme de 40 de zile și de nopți, nemâncând și nebând nimic, adică ținând „post negru”, după cum se zice în popor, iar la urmă a fost ispitit de diavol în pustia Qarantaniei, pe care l-a și biruit, prin puterea Sa cea dumnezeiască.

Și noi suntem îndemnați să postim, pentru a cunoaște și o

altă perspectivă asupra vieții, și anume pe cea creștină, pentru a-L cunoaște mai bine pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și a-L urma exemplul și pentru a putea înțelege mai bine momentele esențiale din viața Sa și din istoria de mântuire a lumii întregi: Nașterea și Învierea Domnului, care astfel, capătă o semnificație aparte și pentru noi. Dar și pentru a putea dobândi înțelepciune și iscusință, în lupta contra răului, din lume, care încearcă să ne ispitească, din lăuntru sau din afara noastră, după cuvântul Mântuitorului Care zice: „*acest neam de demoni cu nimic nu poate fi biruit, decât numai cu post și cu rugăciune*” (Matei 17, 21; Marcu 9, 29).

Le dorim tuturor cititorilor acestei reviste și credincioșilor ortodocși români din părțile Ungariei, un Post binecuvântat, cu sănătate, râvnă și mult ajutor de la Bunul Dumnezeu, cu multă pace, liniște și bucurie sufletească, pe această cale binecuvântată a Postului Mare, ce a început de curând și ne va conduce pe toți la vremea cea frumoasă și plină de bucurie duhovnicească interioară, a Sfintei Învieri!

†Siluan

Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și
Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix

Subvenții de la stat pentru parohiile din Cenadul Unguresc și Bătania

Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta a făcut publice recent rezultatele concursurilor pentru anul 2019, proiecte ce contribuie la conservarea patrimoniului și la alte investiții bisericești. Pentru lucrări de izolare a pereților și alte restaurări vor dispune anul acesta de câte 8.000.000 forinți atât Parohia Ortodoxă Română din Cenadul Unguresc, cât și cea din Bătania.

A.B.

Curiozități din cărți și ziare de altădată

Anunțuri și reclame românești, de acum un secol

Prima reclamă tipărită, care s-a păstrat, a apărut în anul 1472, în limba engleză, și era un „fluturaș” care anunța vânzarea unei cărți de rugăciuni. Primul anunț publicitar, apărut într-un ziar, făcea reclamă, la sfârșitul anilor 1600, unei recompense oferite pentru recuperarea a 12 cai furați. Primul ziar tipărit cu regularitate în coloniile americane, Boston Newsletter, a început să publice anunțuri din 1704. Încă din etapa inițială, reclamele din ziare promovau cărți, diferite produse de consum, precum și medicamente, care erau foarte căutate în urma epidemiilor care devastau Europa și America.

În Austro-Ungaria, la cumpăna dintre secolele al XIX-lea și al XX-lea, anunțurile de mică publicitate și reclamele comerciale ocupau mai multe pagini în mai toate gazetele scrise în diferitele limbi ale Imperiului. Reclama proliferază rapid și în presa de limbă română din Ungaria și Transilvania. Publicațiile de acum peste un secol ne oferă un mozaic de anunțuri din diferite domenii, care au păstrat atât nuanțe ortografice și de exprimare, importante pentru istoria limbii române, cât și elemente interesante pentru cunoașterea culturii și civilizației acelor vremuri. Vă invităm să vă delectați cu câteva reclame apărute cu mai bine de un secol în urmă, în publicația Tribuna poporului, tipărită în Arad, în februarie 1912.

Mihaela Bucin

Caut un birt și prăvălie

spre închiriere sau și cumpărare, la sat, ori la oraș. Birtul și prăvălia pot să le iau în primire momentan sau la toamnă. Doritorii să se adreseze lui *Ioan Dirlea*, »Katona«
gyógyintézet, Herkulesfürdő.

40 juțare de pământ
și un mare intravilan

se află de vândut în hotarul comunei *Dieci* (Décse, u. p. Alcsil, Aradmegye) gara: *Háromalmás*. Doritorii de a-l cumpăra să se prezinte în comună la vânzătorul dl *Lórencz Lipót*.

Szepesi Frigyes

măcelar și cârnășar în Budapest

Fabrica și cancelaria: IX., Strada Ránoldor 21.

Magazinul: XII., Strada Dobóy Nr. 72.

Recomandă pe lângă

prețurile obișnuite,

unsoare și

slănină

de prima calitate.

Comandele din pro-

vincie se livrează

momentan. — Cereți

anunțul prețurilor.

In atențiunea On. Public!

Cine are lipsă de următoarele, să se adreseze către mine:

Țigla de acoperit căsi, cătrănită ori roșie, din renumitele fabrici ale lui Bohn.

Mașini de săpat și sămănat cucuruz, pluguri, grape etc.

Mașini de trieră, mânate cu foc, benzin, cai ori cu mână, precum și totfelul de mașini și recvizite pentru economie.

Coase de prima calitate.

Trifoi și tot felul de sămânțuri.

Soriuri de hoară.

Caut și așez lucrători pentru economie, precum și băieți la măiestrie.

Reflectanții sunt rugați a mă recerca verbal, ori în scris, la dorință, merg în persoană la fața locului.

Adresa:

Vaselian Popoviciu,

lov. penz.

Marosborsa (Berzova) Comit. Arad.

Sprijin suplimentar
pentru grădinițele și școlile
naționalităților din Ungaria

Foto: zentrum.hu

Instituțiile de învățământ ale naționalităților din Ungaria vor beneficia anul acesta de un sprijin suplimentar de 1,083 de miliarde de forinți, a anunțat joia trecută, 21 martie, secretarul de stat ungar pentru relația cu cultele, minoritățile și societatea civilă din cadrul Cancelariei prim-ministrului, la un eveniment care a avut loc în clădirea Parlamentului Ungariei. Anul trecut acest sprijin suplimentar a fost de 330 de milioane de forinți. Aceste finanțări suplimentare le pot accesa doar acele autoguvernări locale de naționalitate, care administrează instituții de învățământ.

În cadrul festivității din Parlament, *Soltész Miklós* a declarat că din aceste fonduri vor putea fi reabilitate 50 de instituții de învățământ ale minorității germane, câte 2 ale croaților și slovacilor și 1 a românilor. Secretarul de stat a mai precizat că datorită unui alt sprijin, de 51 de milioane de forinți, vor fi renovate 6 case tradiționale muzeale slovace, 5 germane și 1 slovenă. *Soltész Miklós* a amintit că, din 2010, cuantumul sprijinului alocat minorităților a crescut de patru ori, iar aceste minorități pot folosi fondurile alocate de statul ungar pentru a-și organiza propriile activități, propriile instituții de învățământ, respectiv comunitățile bisericești, informează Agenția MTI.

Răspunzând întrebării redacției noastre, primărița *Margareta Tat* ne-a informat că Autoguvernarea Românească pe Localitate din Micherechi a câștigat în total suma de 3 milioane de forinți din acest fond suplimentar (2 milioane pentru organizarea unei tabere de dansuri populare și 1 milion pentru programele grădiniței românești din sat).

E.Ș.

Concurs de povești și povestiri românești la Micherechi

Vineri, 22 martie, la Școala generală românească din Micherechi s-a desfășurat ce-a de-a XVII-a ediție a Concursului de povestire „Vasile Gurzău”. Poveștile i-au fascinat întotdeauna pe cei mici, le-au captat atenția, i-au făcut să se implice, să se viseze eroi care înving întotdeauna, să aprecieze personajele și lucrurile bune. Acest lucru dovedește și implicarea copiilor de la școala din Micherechi în acest concurs, la care au participat cu 36 de povești variate, atât din literatura contemporană, cât și din poveștile povestitorilor români din Ungaria, dar și cu povești scrise de părinți sau chiar de ei.

Elevii, profesorii și oaspeții prezenți au fost salutați la începutul manifestării de către Ana Ruja, directorul instituției, după care eleva Eștera Réthelyi, din clasa a 8-a, a făcut o scurtă evocare a lui Vasile Gurzău (1898–1980), povestitor din comuna Micherechi, foarte apreciat de ceilalți consăteni. Talentul său de povestitor a fost descoperit și pus în valoare de profesori renumiți de la Budapesta, precum Domokos Sámuel, sau folclorista Kovács Ágnes, la propunerea căreia a și primit distincția de „Maestru al artei populare din Ungaria”, în 1963.

Concursul s-a desfășurat pe mai multe categorii (clasele 1–2, 3–4, 5–6 și 7–8), iar la fiecare categorie au fost oferite premiile I, II, III și câte o mențiune, după ce juriul a dezbătut asupra prezentărilor făcute și a apreciat prestația elevilor.

Cei 36 de elevi povestitori au fost foarte bine pregătiți și au prezentat cu mult talent, în limba română, poveștile învățate, prin care au stârnit interesul și atenția celor care au venit să-i asculte, cu talentul, abilitățile și entuziasmul lor, dar și prin faptul că stăpânesc foarte bine limba română. Între poveștile alese de elevi au fost spuse și câteva în graiul local.

La eveniment au participat și oficialități, între care s-a numărat PS Siluan, Episcopul ortodox român din Ungaria, Margareta Tat, primarul localității Micherechi, pr. Visarion Tuderici, secretarul eparhial și profesor de religie la școala din Micherechi, pr. Ioan Bun, preotul ortodox din localitate, Aurel Becan, reprezentând consulatul general al României la Jula, și alți reprezentanți ai instituțiilor românești locale. Juriul a fost format din profesoarele: Vera Cer, președinta juriului, Anamaria Dulău Cozma și Mihaela Baicu.

Pe lângă premiile puse în concurs, PS Episcop Siluan a oferit, la rândul său, un premiu special pentru eleva Eștera Réthelyi, din clasa a 8-a. Din partea Primăriei, elevii premiați au primit la rândul lor mai multe cadouri.

A.B.

(Continuare în pag. a 12-a)

Cum s-a născut poporul român?

(8)

Neagu Djuvara

Imperiul Roman se împarte în două: cel de Apus și cel de Răsărit!

Aici e momentul să vă semnez un eveniment de mare însemnătate pentru viitorul Europei întregi: în anul 395, la moartea împăratului roman Theodosius, într-o perioadă când armatele romane – din ce în ce mai mult formate din trupe de „fedați” barbari – nu mai reușeau să împiedice pătrunderea unor noi invadatori barbari peste imensa graniță a imperiului, domnia a fost împărțită între cei doi fii ai împăratului, unul stăpânind la Roma iar celălalt la Constantinopol. Oamenii de-atunci au crezut că e o măsură vremelnică, o necesitate de moment, iar împărțirea tot una și indivizibilă rămânea.

Dar ce a vrut omul n-a vrut Dumnezeu și, din cauza vremurilor din ce în ce mai grele, împărțirea aceea a devenit definitivă. Și știți voi ce urmări a avut această împărțire? La Apus s-a vorbit în continuare latinește, iar în fruntea Bisericii a rămas episcopul Romei, numit Papă. La Constantinopol, după anul 600 a fost adoptată în împărăție limba greacă ca limbă oficială, iar cap al Bisericii a fost considerat Patriarhul de la Constantinopol. Și așa, încetul cu încetul, crescând deosebirile din practică și gândire, s-a născut pe de o parte Biserica așa-zisă Catolică și, pe de alta, cea numită Ortodoxă. Înțelegeți acum de ce v-am pomenit aici de împărțirea Imperiului Roman de acum 1600 de ani?

La Apus, împărăția romană s-a prăbușit total în anul 476, când n-au mai fost aleși împărați, iar a cea jumătate apuseană a imperiului s-a fărâmițat în mici formațiuni, fiecare fiind condusă de câte un neam de barbari germanici. E bine să cunoașteți măcar numele câtorva dintre aceste neamuri: ei erau: ostrogoții, adică goții din Răsărit, vizigoții, adică goții din Apus, care vor ajunge în Spania și vor constitui acolo un mare regat, francii, care vor sta la originea regatului Franței, vandalii, a căror expansiune va atinge Tunisia de azi, lombarzii, viitorii locuitori ai Italiei, anglii și saxonii, care trec Marea Nordului și se așază în Arhipelagul Britanic (de la numele lor vine cuvântul modern „anglo-saxon”, dat azi locuitorilor din Marea Britanie și Statele Unite, adică vorbitorilor de limbă engleză). Măcar pe aceștia să-i țineți minte, căci ei au întemeiat cu timpul, în Evul Mediu, marile state feudale ale Occidentului (vezi harta de la pag. 42). În părțile noastre, prin Transilvania și Banat, a stat mai mult de 100 de ani alt popor germanic: gepizii.

Attila, „Biciul lui Dumnezeu”

Dar mai la Apus, în pusta ungară de azi, își stabilise centrul de adunare al hoardelor sale un popor care venea de mult mai departe, din depărtările Asiei, un popor de călăreți, mongoli, groaznici la vedere pentru toți europenii: hunii. Erau scunzi și spătoși, cu fețe negricioase și ochii mici și oblici, cum au toți cei de rasă galbenă. Călăreau pe cai scunzi și păroși, extrem de rezistenți, iar călăreții erau ei înșiși în stare să stea în șa zile și nopți întregi. Carnea de vită o vârau sub șa a să fie bătută și să se facă mai fragedă, apoi o mâncau crudă! De acolo, din Ungaria de azi, unde-și așezaseră hergeliile și unde-și ridicase cortul regele lor, au pornit timp de aproape 100 de ani atacuri devastatoare și către sud (la Constantinopol), și către Apus (în Galia și Italia). Ultimul dintre regii lor, Attila, a ajuns atât de temut încât a fost numit „Biciul lui Dumnezeu”, din cauza pustiului pe care îl făcea peste tot unde călca cu hoardele lui nenumărate.

În anul 451, ultimul mare roman, Aetius, în alianță cu regele vizigot Theodoric, îl oprește pe Attila într-o mare bătălie în centrul Galiei (Franța de azi). Attila nu și-a pierdut însă toată hoarda în bătălie. S-a îndreptat către Roma, unde nu se mai afla o putere în măsură să i se împotrivescă. Dar acolo se afla episcopul cel mai venerat de creștinătate, Papa Leon I. Fără armată, numai cu crucea și cârja lui episcopală a ieșit Papa din Roma în întâmpinarea fiorosului cuceritor. Cu ce cuvinte, cu ce argumente l-o fi convins pe Attila, nu se știe – poate l-o fi cumpărat cu bani grei? –, dar regele hunilor s-a retras fără să cucerească și să pustiască Roma eternă. Lumea și-a zis atunci că fusese o minune crească.

Doi ani mai târziu, Attila murea de inimă în corul lui din pustă, iar împărăția i se năruia tot atât de iute pe cât s ivise, urmașii lui fiind învinși de o coaliție a popoarelor germanice care-i fuseseră supuse și aliate, printre care se numărau și gepizii de la noi. Europa a răsuflat un timp.

BACALAUREAT
2019

3

Dragi elevi,
prin serialul pe care îl pornim cu acest număr dorim să venim în ajutorul vostru în vederea pregătirii pentru examenul de bacalaureat la Limba și literatura română. Săptămână de săptămână, până la momentul examenului, vă vom oferi în această pagină o serie de rezolvări alternative în abordarea unor posibile teme de bacalaureat. Aceste materiale nu vin să înlocuiască cunoștințele predate de profesori în cadrul orelor de română, ci doar să completeze, să dea o mână de ajutor la pregătirea elevilor. Sperăm să fie de mare folos!

Ioan Slavici

Ioan Slavici s-a născut la 18 ianuarie 1848, în comuna Șiria din comitatul Arad, și a trecut la cele veșnice la 17 august 1925, în localitatea Crucea de Jos din județul Putna. Fiul lui Sava Slavici și al Elenei Borlea a avut o copilărie asemeni lui Ion Creangă, după cum însuși scriitorul mărturisește în volumul *Amintiri* (1924). Educația lui se datorează mamei care l-a învățat dragostea de oameni fără să țină seama de barierele dintre națiunile ce conlocuiau în Transilvania acelor ani, după cum menționează în scrierea memorialistică *Lumea prin care am trecut* (1924).

Opera literară a lui Slavici a fost influențată mai ales de viața satului ardelean; atent la detalii precum îmbrăcămintea, comportamentul sau gesturile personajelor sale, reușește să creeze atmosfera specifică satului ardelean de la începutul veacului XIX. La îndemnul lui Mihai Eminescu, pe care îl cunoaște la Viena, Ioan Slavici a debutat în anul 1871 cu nuvela *Fata de birău*. Opera lui Ioan Slavici cuprinde atât nuvele cât și romane, povești, drame istorice, comedii și memorii. Nuvela psihologică *Moara cu noroc* a fost publicată în volumul *Novele din popor* (1881). Se încadrează în specia literară *nuvelă*, deoarece are un singur fir narativ care prezintă un conflict puternic între personaje bine conturate, a căror importanță este subliniată. În nuvela psihologică identificăm două tipuri de conflict: *exterior* rezultat din faptele personajelor dar, în special, *interior* pentru că sunt analizate transformările de comportament ale personajului principal și se folosesc tehnici ale analizei psihologice ca autoanaliză și monologul interior.

Titlul nuvelei este sugestiv, *Moara cu noroc* este numele hanului unde s-au întâmplat multe fapte necinstite. Cuvântul *noroc* sem-

Nuvela psihologică în opera
lui Ioan Slavici

nifică aparentul noroc de care s-a bucurat personajul principal Ghiță la început, dar care treptat se transformă în nenorocire. Cele două tipuri de conflicte sunt ușor sesizabile în această nuvelă. Conflictul exterior este între mentalitatea tradițională și mentalitatea capitalistă. Conflictul interior este în conștiința personajului principal, între dorința de a rămâne un om cinstit și dorința de a se îmbogăți alături de Lică Sămădăul. Evenimentele nuvelei sunt prezentate în mod obiectiv, naratorul fiind omniscient și omniprezent, iar narațiunea se realizează la persoana a III-a. Perspectiva temporală este cronologică, iar perspectiva spațială

este una reală. Obiectivitatea naratorului este încălcată uneori de vorbele soacrei: *Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibeii tale te face fericit*. Tema nuvelei ilustrează dezumanizarea lui Ghiță din cauza lăcomiei. O secvență narativă semnificativă pentru tema nuvelei este la începutul operei, unde Ghiță apare ca fiind stăpân pe sine, trăsătură evidențiată de Slavici prin dialogul cizmarului cu soacra: *Să stăm pe prispă la soare... eu uitându-mă la Ana, Ana la mine, amândoi la copilăș și dumneata la tustrei. Iată liniștea colibeii!* Ghiță este personajul principal al nuvelei, un personaj realist.

Din punct de vedere social, Ghiță este un cizmar sărac, nemulțumit de condiția sa socială. Din punct de vedere psihologic, Ghiță are la început un caracter puternic. Din punct de vedere moral, acesta se dezumanizează din cauza lăcomiei. Principala trăsătură a personajului este caracterul slab, ușor influențabil. Ghiță este un cizmar cinstit, dar sărac și trăiește într-un sat în care oamenii doar duminica purtau cizme din cauza sărăciei. De aceea se hotărăște să arendeze hanul *Moara cu noroc*, aproape de Ineu. La început lucrurile merg bine, afacerea lui este prosperă și pare că totul merge foarte bine. Intriga începe în momentul când la han apare Lică Sămădăul, un stăpân al locurilor, un om rău, un personaj negativ. Ghiță încearcă să îl îndepărteze pe Lică, dar înțelege repede că la *Moara cu noroc* nu putea sta nimeni dacă Lică nu voia acest lucru, motiv pentru care trebuie să se alieze cu el. În sufletul lui Ghiță începe un conflict puternic: patima pentru bani și dorința de a rămâne un om cinstit. Acesta alege bogăția și devine necinstit, nu mai are grijă de familie și este delăsător cu tot ce se află în jurul său. Lică Sămădăul jefuiește și omoară, Ghiță știe despre aceste lucruri, dar prin jurământul fals de la tribunal, șeful porcarilor nu este condamnat la închisoare. În locul lui sunt închiși oamenii săi, Buză-Ruptă și Săilă. Ghiță se hotărăște să îl denunțe pe Lică și îi povestește jandarmului Pinteia despre faptele acestuia.

Pentru a avea probe, Ghiță o aruncă pe Ana în brațele lui Lică. Punctul culminant îl prezintă pe Ghiță, care ajunge la han, și plin de furie, o ucide pe Ana. În acel moment este împușcat de Răuț, omul lui Lică, apoi dă foc hanului.

Deznodământul prezintă moartea lui Lică. Acesta, de teama de a nu fi prins de Pinteia, se sinucide izbindu-se cu capul de un stejar. Drama familiei lui Ghiță provine din eșecul comunicării. Ghiță ajunge să-și piardă nu numai încrederea în sine, ci și încrederea soției sale, Ana.

Astfel, fericirea dată de *liniștea colibeii* în care domnește armonia este înlocuită de nefericirea dată de goana după bogăție. Patima pentru îmbogățire distruge echilibrul interior și armonia în familie. Ghiță ignoră avertismentele bătrânei. Moralistul Slavici nu condamnă munca cinstită prin care omul devine bogat, ci obținerea averii prin metode necinstite și îndepărtarea de familie.

dr. Szabó Zsolt, Catedra de română din Seghedin
(Institutul Limbii Române)

Scena din filmul „Moara cu noroc”

Hramul bisericii românești din Crâstor

În Duminica a II-a din Postul Mare, care în acest an a coincis cu Ajunul Bunevestiri (24 martie 2019), biserica românească din Crâstor, care este închinată acestui Praznic Împărătesc, al Maicii Domnului, și-a sărbătorit hramul.

Cu acest prilej, în locașul de cult a fost săvârșită Sfânta Liturghie Arhierască, de Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, împreună cu un sobor de clerici, format din Părintele Protosinghel Visarion Tuderici, Secretarul Eparhial, Părintele Alexandru Șereș, Paroh la Crâstor și Aletea și gazda acestui eveniment și Arhidiaconul Emanuel Văduva, de la Catedrala Episcopală din Jula. Răspunsurile la strană au fost date cu profesionalism de tinerii Matei Gabor și Călin Drăgan, membri ai grupului psaltic „Sfântul Ioan Damaschin” din Arad, care au înfrumusețat la propriu această slujire de hram, prin cântarea liturgică.

La eveniment au participat credincioși români din Crâstor și din alte localități vecine, dar și oficialități locale, în frunte cu domnul primar Bakucz Péter, Florin Vasiloni, consulul general al României la Jula, Ioan Pățaș, președintele Autogovernării românești locale, ș.a.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Părinte Siluan a vorbit atât despre rolul, importanța și modelul pe care îl reprezintă Maica Domnului în viața Bisericii Dreptmăritoare și a tuturor creștinilor, prin curăția și sfințenia vieții ei, prin tăria credinței, rugăciunea neîncetată, cumițenia, bunăcuviința și smerenia ei, care au învrednicit-o să se facă Maică a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și mare ajutorătoare în viața tuturor celor care o respectă, o cinstesc și o cheamă în ajutor cu credință, cât și despre modelul Sfântului Ierarh Grigorie Palama, monah și rugător atonit, Mitropolit al Tesalonicului și mare teolog al Bisericii Ortodoxe din toată lumea, care a vorbit despre energiile necreate și cunoașterea lui Dumnezeu prin lumina necreată și arată astfel, care este scopul vieții creștine. În felul acesta, urmând exemplul lor și al tuturor celorlalți Sfinți ai Bisericii noastre, ne vom chivernisi și noi viața cu înțelepciune și vom avea un bun călăuzitor pe calea care duce spre dobândirea vieții celei veșnice și împlinirea rostului nostru, aici, pe pământ, informează Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Sărbătoarea Hramului la Paraclisul Românesc din Seghedin

Capela ortodoxă cu hramul „Bunavestire a Maicii Domnului” și „Sfântul Siluan Atonitul” din Seghedin și-a sărbătorit cu anticipație hramul, sâmbătă, 23 martie, cu două zile înainte de sărbătoarea propriu-zisă. Capela, care se găsește în incinta Hotelului Forrás din Seghedin, a fost sfințită pe 10 iulie 2017, și de atunci aici se săvârșesc slujbele în limba română, pentru comunitatea românească care trăiește în Seghedin, în fiecare a patra duminică din lună.

Cu acest prilej, sâmbăta trecută, enoriașii capelei din Seghedin, l-au avut în mijlocul lor la Sfânta Liturghie Arhierască pe Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria. Alături de Preasfinția Sa au slujit și pr. paroh și protopop de Seghedin, Aurel Becan, pr. Imrényi Tibor, paroh al bisericii ortodoxe maghiare din Seghedin, pr. Dalibor Milencovici, paroh al bisericii ortodoxe sârbe din Seghedin, pr. Marius Vidican, paroh la biserica românească din Băta-
nia, arhidiaconul Claudiu Condurache, de la Catedrala Nouă din Arad

și arhidiaconul Emanuel Văduva, de la Catedrala Episcopală din Jula.

În cuvântul de învățătură, PS Episcop Siluan a evidențiat adevărurile relevante de Evanghelia citită la slujbă. El a explicat că această taină a înomenirii lui Dumnezeu, a întrupării, a zămislirii Fiului lui Dumnezeu celui Veșnic din Fecioara Maria, se numește Buna Vestire, subliniind în continuare și importanța și rolul pe care le are Maica Domnului în Biserica Ortodoxă, fiind un model de viațuire și de aflare a rostului creștin al vieții, pentru copii, tineri și credincioși de orice vârstă, pentru familia creștină.

Ierarhul i-a împărtășit cu Sfintele Taine pe copii și pe credincioșii care s-au pregătit, ca în această însemnată zi să fie împărtășiți cu trupul și sângele Domnului.

La slujbă au participat credincioși și copii din Seghedin și din localitățile apropiate orașului de pe Tisa, precum și reprezentanți ai consulatelor generale ale României la Jula și Seghedin.

A.B.

Proiecte respinse de către Fondul Bethlen pentru organizațiile românești

Fondul Bethlen Gábor al Guvernului de la Budapesta a publicat recent, pe site-ul www.bgazrt.hu, rezultatele proiectelor înaintate pentru finanțarea organizațiilor civile, a programelor culturale și educaționale ale naționalităților din Ungaria, pe anul 2019. Fondurile alocate pentru funcționarea unor organizații civile, programe dedicate întăririi identității, păstrării limbii, tradițiilor și culturii românilor din Ungaria au fost de aproximativ 100 de milioane de forinți. Lista proiectelor câștigătoare am publicat-o în numărul anterior. Mai jos vă prezentăm proiectele refuzate pentru anul în curs.

La categoria organizații civile (cheltuieli de funcționare), singura organizație românească, care a fost respinsă a fost Asociația Culturală de Păstrare a Tradițiilor din Crâștor.

La categoria tabere a fost respinsă tot o singură cerere, aceea a Autogovernării Românești din Biharkeresztes, pentru tabăra de cultură și civilizație la Biharkeresztes.

Proiecte culturale, educative au fost respinse mai multe, prezentate în tabelul de mai jos:

- Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria – Excursie la Moneasa
- Centrul de Documentare și Informare al AȚRU, Jula – Zile onomastice românești
- Centrul de Documentare și Informare al AȚRU, Jula – Ziua copilului la români
- Centrul de Documentare și Informare al AȚRU, Jula – Păstrarea și studierea culturii române în Ungaria
- Autogovernarea Românească din Csanádpalota – Festival Perinița

- Autogovernarea Românească din Medgyesegyháza – Ziua românilor
- Autogovernarea Românească Județeană din Hajdu-Bihar, Dobrițan – Ziua vârstnicilor
- Autogovernarea Românească Județeană din Hajdu-Bihar, Dobrițan – La teatrul din Oradea
- Autogovernarea Românească din Bedeu – Ziua vârstnicilor
- Autogovernarea Românească din Bedeu – Excursie în România la Băile Herculane și Orșova
- Autogovernarea Românească din Bedeu – Bedeu prin ochii artistului
- Autogovernarea Românească din Bedeu – Vizită la Budapesta pe urmele românilor din Capitala Ungară
- Grădinița Românească din Jula – Serbare de Mărțișor
- Liceul, școala generală și căminul de elevi „Nicolae Bălcescu” din Jula – Concurs de poezie românească
- Liceul, școala generală și căminul de elevi „Nicolae Bălcescu” din Jula – Îmbogățirea colecției de carte românească la biblioteca școlii
- Autogovernarea Românească din Jula – Cupa internațională de șah „Alexandru Hoțopan”
- Autogovernarea Românească din Jula – Sărbătoare de Mărțișor
- Școala și grădinița bilingvă din Aletea – Întâlnirea generațiilor
- Școala și grădinița bilingvă din Aletea – „Budapesta prin ochi de copil”
- Autogovernarea Românească din Șercad – Excursie în România
- Asociația Românilor din Otlaca-Pustă – Limbă și tradiție în țara-mamă
- Autogovernarea Românească din Pocei – Zi culturală la Pocei
- Editura de presă și carte „Cronica” – Întâlnire jurnalistică româno-română în România

A.B.

Teatrul Amator al Liceului „N. Bălcescu” la elevii din Chitighaz

Elevii-actori ai Teatrului Român de Amatori de la Liceul „N. Bălcescu” din Jula au prezentat marția trecută, pe 19 martie, piesa „Chirița în balon”, adaptare după Vasile Alexandri, în regia Norei Chiriac, pentru elevii școlii generale românești din Chitighaz. Reprezentația s-a ținut în sala de sport a școlii maghiare, din public făcând parte elevii claselor 5–8 ale școlii românești. Elevii julani au fost primiți cu multă căldură și prietenie de directorul adjunct Attila Aracs, care i-a așteptat cu o mică gustare și cu emoția întâlnirii dintre elevii celor două școli.

„Chirița în balon” are în distribuție următorii elevi: *Reca Hanyecz, Antonia Jivan, Victoria Szabó, Delia Krausz, Carmen Toma, Tiberiu Șimon, Tamás Tisza și Vlad Fărcaș*. Pregătirea elevilor a fost ajutată de profesoara *Vera Gurzău Cser*. Deplasarea trupei de teatru la Chitighaz a fost asigurată de Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria.

După școlarii din Chitighaz, următorii care se vor putea bucura de o reprezentație a Teatrului Român de Amatori, în ziua de 10 aprilie, sunt elevii Școlii Generale „Lucian Magdu” din Bătania.

E.Ș.

Topul celor mai fericite țări de lume

Românii sunt mai fericiți decât ungurii

România ocupă locul al 48-lea, în timp ce Ungaria s-a clasat pe locul al 62-lea, în topul celor mai fericite țări din lume, potrivit Raportului Mondial al Fericirii pe 2019 (World Happiness Report 2019), realizat cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite (ONU).

În acest clasament, Finlanda ocupă prima poziție. Este pentru a doua oară consecutiv când Finlanda se situează pe primul loc în top, în timp ce Sudanul de Sud ocupă ultima poziție. Finlanda, cu o populație de 5,5 milioane de oameni, iubitori de păduri, lacuri și saună, a fost de-

10 HAPPIEST COUNTRIES IN THE WORLD

semnată cea mai fericită țară din lume în acest top publicat pe 20 martie, de Ziua Internațională a Fericirii.

Anul acesta, primele zece poziții sunt ocupate, în ordine, de Finlanda, Danemarca, Norvegia, Islanda, Olanda, Elveția, Suedia, Noua Zeelandă, Canada, Austria. În ciuda problemelor legate de Brexit, Marea Britanie a urcat patru locuri în top față de anul trecut, până pe poziția a 15-a.

SUA se poziționează pe locul al 19-lea, în scădere cu un loc față de anul trecut. Autorii topului motivează acest trend descendent prin existența unui număr mare de persoane care se confruntă cu dependența de diverse substanțe, ceea ce provoacă nefericire și depresie.

De asemenea, Germania s-a situat pe locul al 17-lea, Japonia, pe al 58-lea, Rusia, pe al 68-lea si China, pe al 93-lea.

Integramă

De mămăligă

Glume

Unul încearcă să agate o fată:

– Domnișoară, ce telefon aveți?

—LG!

– Nu, mă refer la operator...

– Orange!

– Nu domnisoară, mă refer la număr, cifre!

–Aaa, cifre – arabe!

Aseară am fost la o întâlnire cu o tipă la un restaurant. I-am spus că femeile nu ar trebui lăsate să facă toate treburile în gospodărie: curățenie, spălat, călcat, gătit și toate alea.

— Cred că rolurile ar trebui inversate, îi zic, bărbații ar trebui să facă toate lucrurile pe care le fac femeile, iar femeile să facă toate lucrurile pe care le fac bărbații.

– Sunt perfect de acord, îmi zice ea zâmbind.

– Minunat, îi răspund, întinzându-i nota de plată.

..... ☺

Un tip, rupt de beat, iese dintr-un bar. Se duce în parcare și începe să pipăie mașinile pe plafon. Un sofer îl vede și-l întreabă:

– Ce faci, frate, ce cauți?

– Îmi caut mașina, zise bețivul, clătinându-se pe picioare!

– Păi și de ce le pipăi pe plafon, ce, nu sunt toate la fel?

– Ntzzz! A mea are girofar...

..... ☺

Doi îndrăgostiți se sărutau cu pasiune în văzul tuturor pe o bancă dintr-un parc din centrul orașului. La un moment dat, un individ se așază lângă ei și începe să o fixeze pe femeie. Iubitul acesteia se face că nu observă la început, trece cu vederea cât poate, apoi nu se mai poate abține și răbufnește:

– De unde atâta tupeu, stai și te uiți la iubita mea cu mine lângă tine!

Bărbatul ușor sfios îi răspunde:
— Îmi cer mii de scuze, dar trebuie să îi cer soției
cheile de la casă.

Dezlegarea integralei din numărul anterior

Acorduri: D; B; TIGAI; REGN; RIMAT; JUCA;
CARLI; R; V; BIO; NANAS; VI; STOPARI; LA; EROU;
N; NECUNOSCU; O; UNICA, RE; URMAS; TONT;
IUNIE; MII; FALI; STARC; LAME; ATEE.

PUSĂ DE MĂMĂLIGĂ ASFIXIANT		REFUZ CATEGORIC		CULTURĂ PE DEAL VÂRF DE STÂNCĂ		TROSNET PUSE ÎN VITRINĂ!		PERICOL POSIBIL
ÎNCEPUT DE IARNĂ! FLOARE ALBASTRĂ			MĂMĂLIGĂ MOALE CUȚIT DE MĂMĂLIGĂ					
		CAPETE DE AȚE! ȚEAVĂ DE SCURGERE			UN OM OARECARE CĂUTAT ÎN JUSTIȚIE			
CEI DE FAȚĂ A SUFLA VÂNTUL						PANĂ DE LEMN ABIS!		
				OFERIT INTRARE LA CINEMA!				TOT PE LOC
PUSE ÎN TREPTEI UȘOR DE MIȘCAT			VAS DE MĂMĂLIGĂ					
						NOTĂ LA CITIRE! MACHIAT LA OCHI		
ARMĂ SECRETĂ ÎN SALĂ!				PAR ÎN VIE REZULTAT NEDORIT				
		ARBORI CU GHINDE NOROC!					TEREN DE JOC	
ADÂNCUL MĂRII PUI LA CURTE					LUNA FLORILOR MĂTURĂ DE NUIELE			
			ȚINE O VEȘNICIE TRAS ÎN PIEPT					
	AMESTECĂ MĂMĂLIGĂ TURISM DIN ARGES							
				URME DIN LUPTĂ				
PUSE PE BÂRFE FĂRĂ ÎNDOIALĂ								

Dezlegarea acestei integrale o găsiți în numărul următor!

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Televiziune

Pruncul, petrolul
și ardeleniiVineri, 29 martie, ora 20:30
Sâmbătă, 30 martie, ora 16:00
Prima TV

A treia parte a trilogiei se concentrează pe June și Romulus, care vor avea un copil. Mititelul amână planurile familiei de a se muta înapoi în Transilvania. Lucrurile se complică și mai mult când Traian, unul dintre frații Brad pornit în căutare de apă pe pământul său, descoperă țitei. Cei trei frați ar putea deveni bogați, dar visul unei vieți îndestulate este de ajuns ca ei să rămână în Statele Unite?

„Ilarion Ciobanu a aflat tot despre bacele Traian așa încât el este abia acum, cu farmec și o candoare inegalabilă, acel bace puritan, blând, promițător de palme pe care din când în când le mai și trage, încrezător în lume și bănuitor pe viață, care viață nu poate fi închipuită astfel decât înapoi la Poplaca.” Eva Sîrbu, 1981 (Cinema)

Film

Moartea domnului
LăzărescuDuminică, 31 martie,
ora 20:10 TVR2

Un bătrân de 63 de ani – domnul Lăzărescu – locuiește într-un apartament de bloc cu cele trei pisici ale sale. Soția lui a murit, iar fika sa trăiește în Canada. Simțindu-se rău, bătrânul cheamă salvarea. Până la sosirea acesteia, cere ajutorul vecinilor. Consultându-l și suspectând un cancer de colon, medicul decide să-l interneze. La spital intervin alte priorități și bătrânul, care e presupus a fi alcoolic, este dus la alt spital, apoi la altul... Ceea ce părea la început o simplă formalitate – consultarea și supravegherea unui bătrân care a vomat și se plânge de dureri de cap – se transformă într-un coșmar. Pe măsură ce înaintează în noapte, paramedicii conduc prin București, încercând să găsească un spital care să le accepte pacientul, a cărui stare se deteriorează alarmant.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

1 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

2 APRILIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Programe culturale pe zona de vest a României/Agnetta Nica 17.00: Știri, date meteo 17.10: Alfabet urban – Năvodari – serialul lectorului dr. Szabó Zsolt 17.30: Pelerinaje prin Biblie (10) / dr. Mihaela Bucin 17.55: Încheiere

3 APRILIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

4 APRILIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

5 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.25: Sarea în bucate / preluare Radio Antena Satelor 17.55: Încheiere

6 APRILIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.25: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Maria Borșun Popescu/Radio Timișoara 17.20 Emisiune de muzică ușoară – Alexandra Ungureanu 17.55: Încheiere

7 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂZilnic între orele 16:00–18:00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.huAbonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

HERALDIC,

-Ă, heraldici, -ce, s.

f., adj. 1. S. f. Dis-

ciplină auxiliară

a istoriei, care

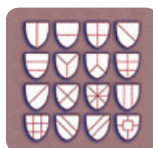
se ocupă cu studiul stemelor

statelor, cu blazoanele caselor

domnitore, familiilor nobiliare,

orașelor etc. 2. Adj. Care aparține

heraldicii (1), privitor la heraldică.

– Din fr. *héraldique*.

UMOR

ecranul
nostru

miercuri, 3 aprilie, Duna TV, ora 7.15

miercuri, 3 aprilie, Duna World, ora 13.45

În aceste zile a decedat președintele reprezentanței pe țară a românilor din Ungaria. Plecat dintre noi la vârsta de doar 61 de ani, Tiberiu Iuhás a fost jurnalist, și apoi conducătorul Autoguvernării pe Țară. După necrologul celui care toată viața a făcut parte din viața publică a românilor din Ungaria, vă invităm la concursul de povestire al școlii românești din Micherechi și la balul comunităților sârbe și române, de la Cenadul Unguresc. Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.huAutoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhás

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.huInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

Concurs de povești și povestiri românești la Micherechi

Rezultatele Concursului de povestire „Vasile Hurzău”:

Clasele 1-2

Locul I: Elias Rocsin
Locul II: Alex Puha
Locul III: Zoltan Réthelyi
Mențiune: Darius Puha

Clasele 5-6

Locul I: Estera Iurasoc
Locul II: Rafael Rocsin
Locul III: Vivien Rocsin
Mențiune: Akos Gomboș și Aron Poiendan

Clasele 3-4

Locul I: Agnes Puha
Locul II: Emilia Gomboș
Locul III: Sofia Csillag
Mențiune: Arlette Zoe Cozma

Clasele 7-8

Locul I: Estera Réthelyi
Locul II: Marc Toszeczki
Locul III: Zserealdin Rocsin

**FOAIA
românească**

29 martie
2019

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2019: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Cancellaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).